

13.2.2017

Professori Riitta Pyykkö

Viite

Asia **OKM Päätös selvityshenkilön asettamisesta: Kielivarannon monipuolisuus ja kielitaitotarpeet**

Eri kouluasteilla tehdyt kielivalinnat vaikuttavat kansallisen kielivarannon monipuolisuuteen. Mikäli kielivalinnat ovat koulutuksen alkuvaiheissa yksipuolisia, aiheutuu alkeiskielikoulutukseen paineita lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa, aikuiskoulutuksessa ja korkea-asteen koulutuksessa. Työelämän kielitaitotarpeiden selvitykset osoittavat englannin kielen ohella tarvittavan myös muiden vieraiden kielten taitoa. Monipuoliset kielitaitotarpeet edellyttävät riittävän laajaa kansallista kielivarantoa.

Kuntatasolla tehtävät kielitarjonnan päätökset, kielitaidon osuus maahanmuuttajien yhteiskuntaan integroitumisessa sekä yliopistojen kielten opetuksen ja tutkimuksen kielivalikoima ovat olennainen osa kielivarannon muodostumisessa. Muita esimerkkejä kielivarantoon liittyvistä tekijöistä ovat opettajien perus- ja täydennyskoulutus, opettajatarpeiden ennakointi, maahanmuuttajien vaikutus kielivarannon monipuolisuuteen sekä yleinen kieli- ja kulttuuritietoisuus.

Tarve Suomen kielikoulutuspolitiikan perusteiden ja tavoitteiden selkeyttämiseen ja muotoilemiseen on ilmeinen, jotta tulevaisuuden kielitaitotarpeet sekä kansainvälistymisen, työelämän vaatimusten että elinikäisen oppimisen näkökulmat kyetään ottamaan eri kouluasteilla ja koulutusmuodoissa tasapainoisesti huomioon. Kielikoulutuspolitiikan tarvetta korostaa myös se, että koulutusratkaisuilla on laaja vaikutus. Kun tehdään yhtä kouluastetta koskeva kielten opetuksen ratkaisu, sen vaikutukset heijastuvat muille kouluasteille. Kielikoulutuspolitiikan keskeinen tehtävä on tuoda jatkumoajattelu kielten opetusta ja tutkimusta koskevaan päätöksentekoon ja voimavarojen käyttöön.

Osaamisen ja koulutuksen kärkihanke ”Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit peruskouluihin” uudistaa peruskoulua 2020-luvulle tavoitteena Suomi modernin ja innostavan oppimisen kärkimaana. Kieltenopetuksen varhentaminen ja kieltenopiskelun lisääminen ja monipuolistaminen ovat osa kärkihanketta.

Jotta kielikoulutuspolitiikkaa voidaan kehittää, tarvitaan sekä tietoa kansallisesta kielivarantotilanteesta että linjauksia kielikoulutukseen ja kielten tutkimukseen. Tätä varten opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa selvityshenkilön laatimaan kansallista kielivarantoa koskevan selvityksen ja tekemään sen perusteella suosituksia tulevaisuuden kielitaitotarpeiden edellyttämän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi.

Selvityshenkilön asettaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa vararehtori, professori Riitta Pyykön Turun yliopistosta selvityshenkilöksi 15.2. - 31.12.2017 väliseksi ajaksi. Tehtävän palkkiosta, selvitystyötä avustavasta henkilöstä, raportoinnista ja muista selvityshenkilön työhön vaikuttavista käytännön toimista laaditaan sopimus hänen kanssaan.

Selvityshenkilön tehtäviä ovat:

- 1) Selvityksen laatiminen nykyisen kielivarannon tilasta ja tasosta niin, että selvitykseen sisältyy sekä koulutusjärjestelmän tuottaman kielivarannon että koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan kielivarannon karttumisen arvio.
- 2) Arvio maahanmuuton aiheuttamista tarpeista kielikoulutuksessa ja maahanmuuton vaikutuksista kielivarantoon.
- 3) Arvio työelämän, kansainvälisen yhteistyön sekä kulttuuri- ja sivistystarpeiden kannalta keskeisistä kielivarantoon ja kielitaitoon vaikuttavista tulevaisuuden tarpeista.
- 4) Katsaus kansainväliseen kielikoulutuspolitiikkaan.
- 5) Suositusten laatiminen kielivarannon monipuolistamisen ja kielitaitotarpeiden edellyttämistä toimenpiteistä koulutuksessa ja tutkimuksessa sekä arvio toimenpiteiden kustannuksista ja mahdollisista säädösmuutostarpeista. Suositukset koskevat koko koulutusjärjestelmää.

Selvityshenkilö kuulee kielikoulutuksen, kielten tutkimuksen, työ- ja elinkeinoelämän, kansainvälisen yhteistyön ja kulttuuritoiminnan kannalta keskeisiä sidosryhmiä. Selvitystyössä otetaan huomioon Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeeseen kuuluva kieltenopetuksen osuus sekä muut meneillään olevat kielikoulutuksen kehittämisen kannalta merkittävät hankkeet.

Selvityshenkilön tulee luovuttaa raporttinsa opetus- ja kulttuuriministeriölle 31.12.2017 mennessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa ohjausryhmän selvityshenkilön työn tueksi. Selvityshenkilöllä on käytettävissään avustava henkilö.

Opetus- ja kulttuuriministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Neuvotteleva virkamies

Iiris Patosalmi

Tiedoksi Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Erityisavustaja Matias Marttinen
Erityisavustaja Heikki Uusitalo
Yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen osasto
Ammatillisen koulutuksen osasto
Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto